

Shivaji University, Kolhapur
Revised Syllabus For Master of Arts
M.A. Part-I
Subject :- Philosophy
Syllabus to be implemented from June-2010

Paper-I	Epistemology and Metaphysics (Indian)
Paper-II	Moral Philosophy
Paper-III	A] Basic Concepts in political Philosophy
	OR
	B] Modern Indian Philosophers
Paper-IV	A] Samikhya Yoga Darshan
	OR
	B] Vedanta Darshan

मराठी रूपांतर
एम.ए. भाग-1 (तत्वज्ञान)

पेपर क्रं.-1	ज्ञानशास्त्र आणि सत्ताशास्त्र (भारतीय)
पेपर क्रं.-2	नैतिक तत्वज्ञान
पेपर क्रं.-3	राजकीय तत्वज्ञानातील मुलभूत संकल्पना
	किंवा
	आधुनिक भारतीय तत्वज्ञान
पेपर क्रं.-4	सांख्य-योग दर्शन
	किंवा
	वेदांत दर्शन

Shivaji University, Kolhapur
Revised Syllabus For Master of Arts
M.A. Part-II

Subject :- Philosophy

Syllabus to be implemented from June-2011

Paper-V	Epistemology and Metaphysics (Western)
Paper-VI	Recent Western Philosophy
Paper-VII	Applied Ethics
	OR
	Logic and Research Methodology
Paper-VIII	Jainism and Buddhism
	OR
	Symbolic Logic

**मराठी रूपांतर
एम.ए. भाग-2 तत्वज्ञान)**

पेपर क्रं.-5	ज्ञानशास्त्र आणि सत्ताशास्त्र (पाश्चात्य)
पेपर क्रं.-6	अर्वाचीन पाश्चात्य तत्वज्ञान
पेपर क्रं.-7	उपयोजित नीतिशास्त्र
	किंवा
	तर्कशास्त्र आणि संशोधन पद्धती
पेपर क्रं.-8	जैन व बौद्ध दर्शन
	किंवा
	सांकेतिक तर्कशास्त्र

M.A. Part-I (Philosophy)
Epistemology and Metaphysics (Indian)
Paper-I (Compulsory)

Section- I

1)		The Nature of Cognition :
	a)	Definition and Nature of Prama
	b)	Definition and Nature of Pramana.
	c)	Kinds of Pramana.
2)		Concept of Perception :
	a)	Definition and Nature of Perception
	b)	Kinds of Perception
	c)	Theories of Perception according to Buddhism and Nyaya Darshan.
3)		A brief study of the following Pramanas :
	a)	Anuman
	b)	Upamana and Sabda
	c)	Arthapatti and Anupalabdhi
4)		Theories of Perceptual error :
	a)	Akhyati and Anyathakhyati
	b)	Atmakhyati and Asatkhyati
	c)	Anirvacaniyakhyati :

Section- II

5)		Concept of Dravya :
	a)	Classification of Padarthas according to vaisesika.
	b)	Classification of Dravyas according to Jainism
	c)	Classification of Tattvas according to samkhya.
6)		Concept of Causality :
	a)	Satkaryavada and Asatkaryavada
	b)	Parinamavada and vivartavada.
	c)	Pratityasamutpada
7)		Concept of self :
	a)	Nature of self according to carvaka
	b)	Nature of self according to Jainism
	c)	Nature of self according to Buddhism and Vaisesika.
8)		Concept of Universals and Particulars :
	a)	Nature of Universals and Particulars according to Nyaya Darshan.
	b)	Nature of Universals and Particulars according to Buddhism

मराठी रूपांतर
एम.ए. भाग— 1 तत्वज्ञान
ज्ञानशास्त्र आणि सत्ताशास्त्र (भारतीय)
पेपर—1 अनिवार्य
विभाग पहिला

1)		ज्ञानाचे स्वरूप :
	अ)	प्रमा — व्याख्या व स्वरूप
	ब)	प्रमाण — व्याख्या व स्वरूप
	क)	प्रमाणांचे प्रकार
2)		संवेदनेची संकल्पना :
	अ)	संवेदन — व्याख्या व स्वरूप
	ब)	संवेदन — प्रकार
	क)	संवेदनेचे सिध्दांत — बौध्द व न्याय दर्शन
3)		प्रमाणांचा अभ्यास :
	अ)	अनुमान
	ब)	उपमान आणि शब्द
	क)	अर्थापत्ती आणि अनुपलब्धि
4)		ख्याति सिध्दांत
	अ)	अख्याति आणि अन्यथा ख्याति
	ब)	आत्मख्याति आणि असत्ख्याति
	क)	अनिर्वचनिय ख्याति

विभाग दुसरा

5)		द्रव्य संकल्पना :
	अ)	पदार्थाचे वर्गीकरण – वैशेषिक दर्शन
	ब)	द्रव्याचे वर्गीकरण – जैन दर्शन
	क)	सांख्यकृत तत्वांचे वर्गीकरण
6)		कारण संकल्पना :
	अ)	सत्कार्यवाद आणि असत्कार्यवाद
	ब)	परिणामवाद आणि विवर्तवाद
	क)	प्रतीत्यसमुत्पाद
7)		आत्मा / जीव संकल्पना
	अ)	आत्म्याच्या स्वरूपाविषयी चार्वाकांचे मत
	ब)	जैनांच्या मते जीवाचे स्वरूप
	क)	बौद्ध आणि वैशेषिकांच्या मते आत्म्याचे स्वरूप
8)		सामान्य आणि विशेषांची संकल्पना :
	अ)	न्याय दर्शनानुसार सामान्य आणि विशेषांचे स्वरूप
	ब)	बौद्ध दर्शनानुसार सामान्य आणि विशेषांचे स्वरूप

M.A. Part-I
Epistemology and Metaphysics (Indian)
Paper-I (Compulsory)

Books for Reading

1.	Datta D.N. :	Six Ways of knowing, University of Calcutta, 1950
2.	Athalye and Bodas (Trans and ed.) :	Tarksangraha of Annambhatta, Bori, Pune 1963
3.	Chatterjee :	The Nyaya theory of knowledge
4.	के.रा. जोशी :	न्याय सिध्दांत मुक्तावली (अनु.)
5.	डॉ.सौ.नलिनी चाफेकर :	तर्कसंग्रह (मराठी अनुवाद व विवेचन यासह) प्रकाशन— म.ग. चाफेकर, पुणे.
6.	के.रा. जोशी :	(अनु.) न्यायसिध्दांत मुक्तावली.
7.	M.Hiriyanna :	Outlines of Indian Philosophy.
8.	B.G. Ketkar :	भारतीय तत्वज्ञानाची रूपरेषा (अनु.)
9.	श्री.निवास दीक्षित :	भारतीय तत्वज्ञान
10.	डॉ.त्र.ना. जोशी :	भारतीय तत्वज्ञानाचा बृध्द इतिहास

M.A. Part-I (Philosophy)
Moral Philosophy
Paper-II (Compulsory)
Section- I

1)		Introductory :
	a)	Definition and problems of Meta- Ethics
	b)	Normative Ethics and Meta-Ethics
	c)	Classification of Meta-Ethical Theories
2)		Kantian Ethics :
	a)	Goodwill, Duty and Moral law
	b)	Nature and kinds of Imperatives
	c)	Categorical Imperatives.
3)		Mill's Utilitarianism :
	a)	Nature and Background
	b)	Principle of Utility
	c)	Utility and Justice
4)		Ethical Naturalism :
	a)	G.E. Moores Notion of Good
	b)	Criticism of Naturalism
	c)	Naturalistic fallacy

Section- II

5)		Emotivism :
	a)	Definition and Nature of Emotivism
	b)	Stevenson's Emotive Theory
6)		Prescriptivism :
	a)	Definition and Nature of Prescriptivism
	b)	R.M. Hare's theory of Prescriptivism
	c)	Criticism and Evaluation
7)		Descriptivism :
	a)	Definition and Nature of Descriptivism
	b)	Geach's Theory of Descriptivism
	c)	Philippa Foot's Theory of Descriptivism
8)		Non-Naturalism :
	a)	Nature and Background of Non-Naturalism
	b)	Objectivism and Intuitionism
	c)	Nowell smith's Criticism about Intuitionism.

मराठी रूपांतर
एम.ए. भाग- 1 तत्वज्ञान
नैतिक तत्वज्ञान पेपर- II
विभाग पहिला

1)		प्रास्ताविक
	अ)	अधि-नीतिशास्त्र – व्याख्या व स्वरूप
	ब)	आदर्शात्मक नीतिशास्त्र व अधि-नीतिशास्त्र आदर्शात्मक
	क)	अधि-नीतिशास्त्रीय सिध्दांतांचे वर्गीकरण
2)		कांटचे नीतिशास्त्र
	अ)	शुभ संकल्प कर्तक आणि नैतिक नियम
	ब)	आदेशांचे स्वरूप व प्रकार
	क)	निरूपाधिक आदेश
3)		मिल्लचा उपयुक्ततावाद
	अ)	स्वरूप व पार्श्वभूमी
	ब)	उपयुक्तता आणि न्याय
	क)	
4)		नीतिशास्त्रीय निसर्गवाद
	अ)	जी.ई. मूर यांची 'चांगले' ही संकल्पना
	ब)	निसर्गवादा वरील टीका
	क)	प्राकृतिक हेत्वाभास

विभाग दुसरा

5)		भावनिकतावाद
	अ)	भावनिकतावाद – व्याख्या व स्वरूप
	ब)	स्टीव्हनसनची भावनिकता उपपत्ती
6)		आदेशात्मकवाद
	अ)	आदेशात्मकवाद – व्याख्या व स्वरूप
	ब)	आर. एम. हेअरची आदेशात्मकवादाची उपपत्ती
	क)	परीक्षण व मूल्यमापना
7)		वर्णनवाद
	अ)	वर्णनवाद – व्याख्या व स्वरूप
	ब)	गीच यांची वर्णनवादी उपपत्ती
	क)	फिलिपा फूटची वर्णनवादी उपपत्ती
8)		अ- निसर्गवाद
	अ)	वस्तुनिष्ठतावाद आणि अंतःस्फूर्तिवाद
	ब)	अंतःस्फूर्तिवादासंबंधी नॉवेल स्मिथ यांची टीका.

M.A. Part-I
Moral Philosophy
Paper-II

Books for Reading

1.	Paton H.J.	The Moral Law Kant,s Groundwork of the Metaphysics of Morals- Hute chinson University Press
2.	Mill J.S.	Utilitgrianisu Everyman's Library, London
3.	Moore G.E.	Principia Ethica
4.	Smith Nowell	Ethics
5.	Stevenson C.L.	Ethics & Language
6.	Hare R.M.	Language of Morals
7.	Hudson W.D.	Modern Moral Philosophy Macmillan, 1983
8.	Foot, Philippa	Theories of Ethics
9.	Warnock, Mary	Ethics since 1900
10.	दिक्षीत श्रीनिवास	नीतिमीमांसा (आवृत्ती दुसरी) महाराष्ट्र ग्रंथ भांडार – कोल्हापूर.
11.	दिक्षीत श्रीनिवास	इ.स. 1900 पासुनचा नीतिविचार (अनु.) कॉन्टिनेन्टल प्रकाशन, पुणे.
12.	देशपांडे दि.म.	नीतीशास्त्राचे प्रश्न
13.	रेगे मे.पु.	पाश्चात्य आणि नीतिशास्त्राचा इतिहास
14.	बखले सु.वा.	आदर्शनीतिशास्त्र

M.A. Part-I (Philosophy)
Basic Concepts in Political Philosophy
Paper-III (a)

Section- I

1)		The Concept of Freedom :
	a)	The meaning of Freedom
	b)	Determinism and indeterminism
	c)	J.S. Mill's Concept of freedom
2)		The Concept of Equality :
	a)	The meaning of Equality
	b)	Various aspects of Equality
	c)	Mahatma Phule and Dr.Ambedkar on Equality
3)		The Concept of Justice :
	a)	The meaning of Justice
	b)	Various aspects of Justice
	c)	J.Rowel's Concept of Justice
4)		The Concept of Fraternity :
	a)	The meaning of Fraternity :
	b)	Equality, Freedom and Fraternity – relation
	c)	Dr.B.R. Ambedkar on Fraternity

Section- II

5)		The Concept of Democracy
	a)	The Meaning and foundation of Democracy
	b)	H.J. Laki;s Concept of Democracy
	c)	Pt. Nehru's Views on Democracy
6)		Marxism and Socialism :
	a)	Fundamental Principles of Marxism (Dialectical Materialism and Class-struggle, Concept of Revolution and Communism)
	b)	Concept of Socialism its nature and foundation
	c)	J.P. Naryan on Socialism
7)		Secularism :
	a)	The Meaning of secularism
	b)	Various Aspects of Secularism
	c)	The Indian Context of the Problem of Secularism
8)		Rights and Duties :
	a)	The Meaning of Rights and Duties
	b)	The Theory of Natural Right
	c)	Duties of Citizens

मराठी रूपांतर
एम.ए. भाग— 1 तत्वज्ञान
राजकीय तत्वज्ञानातील मूलभूत संकल्पना
पेपर— (अ)

विभाग पहिला

1)		स्वातंत्र्याची संकल्पना :
	अ)	स्वातंत्र्याचा अर्थ
	ब)	नियतीवाद व अनियतीवाद
	क)	जे.एस. मिल्लची स्वातंत्र्याची संकल्पना
2)		समतेची संकल्पना :
	अ)	समतेची अर्थ
	ब)	समतेची विविध अंगे (पैलू)
	क)	महात्मा फुले आणि डॉ.आंबेडकर यांचे समताविषयक विचार
3)		न्यायाची संकल्पना :
	अ)	न्यायाचा अर्थ
	ब)	न्याय संकल्पनेची विविध अंगे (पैलू)
	क)	जे. रॉलची न्यायाची संकल्पना
4)		बंधुत्वाची संकल्पना :
	अ)	बंधुत्वाचा अर्थ
	ब)	समता, स्वातंत्र्य व बंधुता – संबंध
	क)	डॉ.बी.आर. आंबेडकर यांचे बंधुत्वविषयक विचार

विभाग दुसरा

5)		लोकशाहीची संकल्पना :
	अ)	लोकशाहीचा अर्थ व आधारतत्वे
	ब)	एच.जे. लास्कीची लोकशाहीची संकल्पना
	क)	पं. नेहरूंचे लोकशाहीविषयक विचार
6)		मार्क्सवाद आणि समाजवाद
	अ)	मार्क्सवादाची मूलभूत तत्वे (द्वंद्वात्मक भौतिकवाद, वर्ग-संघर्ष, क्रांतीची आणि समाजवादाची संकल्पना)
	ब)	समाजवाद संकल्पना- स्वरूप व आधारतत्वे
	क)	जे.पी. नारायण यांची समाजवादाची संकल्पना
7)		धर्मनिरपेक्षतेची संकल्पना :
	अ)	धर्मनिरपेक्षतेचा अर्थ
	ब)	धर्मनिरपेक्षतेचे विविध पैलू
	क)	भारताच्या संदर्भात धर्मनिरपेक्षतेची संकल्पना
8)		हक्क आणि कर्तव्ये :
	अ)	हक्क आणि कर्तव्ये यांचे अर्थ
	ब)	नैसर्गिक हक्काचा सिध्दांत
	क)	नागरिकांची कर्तव्ये

M.A. Part-I (Philosophy)
Basic Concepts in Political Philosophy
Paper-III (a)
Books for Reading

1.	Problems of Political Philosophy	D.D. Raphael
2.	An Introduction to political Philosophy	Alan Ryan.
3.	Political Philosophy	Anthony Quinton
4.	Political Theory	Brecht
5.	The Theory of Justice	J. Rowels
6.	Political Theory	G.C. Field
7.	A History of political Theory	Sabine G.H.
8.	Republic	Plato
9.	On Liberty	J.S. Mill
10.	Equality	F.H. Tawn
11.	Political Ideals	C.D. Bruns
12.	Communist Manifesto	Karl Marx
13.	Philosophy of Right	Hegel
14.	Thinkers of Indian Renaissance	Bishop
15.	भारतीय राजकीय विचारवंत	भा.ल. भोळे
16.	राजकीय विश्लेषण	भा.ल. भोळे
17.	समाजिक तत्वज्ञान	हेमचंद्र धर्माधिकारी
18.	पाश्चात्य राजकीय तत्वज्ञान	बी.सी. जोशी
19.	प्रारंभिक समाज एवं राजनीति दर्शन	अशोककुमार वर्मा
20.	विचारशलाका	डॉ.नागोराव कूंभार

M.A. Part-I (Philosophy)

Modern Indian Philosophers Paper-III (B)

Section- I

1)		Vivekananda :
	a)	Practical Vedanta
	b)	Universal Religion
	c)	Views on Education
2)		Aurobindo :
	a)	The Concept of Evolution
	b)	Mind and supermind
	c)	The Concept of Integral Yoga
3)		Lokmanya Tilak :
	a)	The Concept of Swaraj & Views on Swadeshi
	b)	Critique of Bhagadgita - Karmayoga
	c)	The Concept of National Education
4)		M.K. Gandhi :
	a)	Truth and Non-Violence
	b)	Sattyagraha and Sadhan Sucita
	c)	Swaraj and Critique of Modern Civilization

Section- II

5)		Dr.B.R. Ambedkar :
	a)	Freedom, Equality and fraternity
	b)	Dhamma and Dharma
	c)	Views on Education
6)		Ravindranath Tagore :
	a)	Religion of Man
	b)	Views on God.
	c)	Views on Nature and Art
7)		Dr. Radhakrishnan
	a)	Intellect and Intuition
	b)	Idealistic View of Life
	c)	Views on Education
8)		J. Krishnamurthi :
	a)	Main characteristics of his philosophy
	b)	Freedom from the known
	c)	The Concept of mind

मराठी रूपांतर
एम.ए. भाग- 1 तत्वज्ञान
आधुनिक भारतीय तत्वज्ञ पेपर- 3 (ब)

विभाग पहिला

1)		विवेकानंद :
	अ)	व्यावहारिक वेदान्त
	ब)	वैश्विक धर्म
	क)	शिक्षणविषयक विचार
2)		अरविंद :
	अ)	उन्नयन संकल्पना
	ब)	मन आणि अतिमानस
	क)	एकात्मिक योगाची संकल्पना
3)		लोकमान्य टिळक :
	अ)	स्वराज्याची संकल्पना व स्वदेशी विषयक विचार
	ब)	भगवद्गीतेवरील भाष्य- कर्मयोग
	क)	राष्ट्रीय शिक्षणाची संकल्पना
4)		महात्मा गांधी :
	अ)	सत्य आणि अहिंसा
	ब)	सत्याग्रह आणि साधन शुचितेची संकल्पना
	क)	स्वराज्य आणि आधुनिक सभ्यतेची समीक्षा

विभाग दुसरा

5)		डॉ.बी.आर. आंबेडकर :
	अ)	स्वातंत्र्य, समता व बंधूता
	ब)	धम्म आणि धर्म
	क)	शिक्षण विषयक विचार
6)		रविद्रनाथ टागोर :
	अ)	मानवधर्म
	ब)	ईश्वर विषयक विचार
	क)	निसर्ग व कलाविषयक विचार
7)		डॉ. राधाकृष्णन :
	अ)	बुद्धि आणि अंतःप्रज्ञा
	ब)	जीवनविषयक आदर्शवादी दृष्टीकोन
	क)	शिक्षण विषयक विचार
8)		जे.कृष्णमूर्ती
	अ)	जे.कृष्णमूर्तीच्या तत्वज्ञानाची प्रमुख वैशिष्ट्ये
	ब)	ज्ञातापासून स्वातंत्र्य
	क)	मनाची संकल्पना

M.A. Part-I (Philosophy)
Modern Indian Philosophers
Paper-III (b)
Books for Reading

1.	विवेकानंद ग्रंथावली	रामकृष्णमठ प्रकाशन
2.	Selections from The complete works of Swami Vivekananda	
3.	Philosophy of Shri. Aurobindo	Dr.Ramnath Sharma
4.	Introductions to shri.Aurobindo's Philosophy	DR.S.K. Maitra
5.	मुक्तिगाथा महानामवाची	प्राचार्य शिवाजीराव भोसले
6.	Hind-Swaraj	M.K. Gandhi
7.	Satyagraha	N.K. Boas
8.	सत्याचे प्रयोग	महात्मा गांधी
9.	समग्र लोकमान्य टिळक	खंड – 6 वा, केसरी प्रकाशन पुणे.
10.	डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर	डॉ.भालचंद्र फडके श्री.विद्या प्राकाशन
11.	डॉ.आंबेडकर आणि त्यांचा धम्म	डॉ.आंबेडकर
12.	रविंद्रनाथ टागोर – (अनुवादित)	डॉ.ग.ना. जोशी
13.	आधुनिक भारत	आचार्य जावडेकर
14.	Modern Indian Thought	Prin.V.S. Narawane (Baroda)
15.	ज्ञातापासून मुक्ती	जे.कृष्णमूर्ती (अनुवादित)
16.	प्रथम अर्थात अंतिम मुक्ती	जे.कृष्णमूर्ती (अनुवादित)
17.	भारतीय राजकीय विचारवंत	कृ. दि. बोराळकर पिंपळापुरे अँड कंपनी

M.A. Part-I (Philosophy)
Samkhya Yoga Darshan Paper-IV (A)

Section- I
Samkhya Darshan

1)		Samkhya : An Introduction
	a)	Nature of Samkhya Philosophy
	b)	Relation between samkhya – Yoga philosophy
	c)	Nature of suffering, Three kinds of suffering, Means for the removal of suffering
2)		Prakrti
	a)	Nature and Proofs for the existences of Prakrti [Ultimate cause]
	b)	Theory of causation [satkaryavada]
	c)	Evolution of Prakrti
3)		Purusa :
	a)	Nature and proofs for the existence of Purasa
	b)	Plurality of Purasas
4)		Other Concepts :
	a)	Bondage and Liberation
	b)	Nature and objects of pramanas
	c)	Theory of three Guna's

Section- II

Yoga Darshan

5)		Yoga – An Introduction
	a)	Nature of Yoga Philosophy
	b)	Chittavrttis, Vrttis- Praman, Viparyaya, vikalpa, Nidra, smrti
	c)	Chittabhumi- Ksipta, Mudha, Viksipta, Ekagra, Niruddha
6)		Ashtang-Yoga and Samadhi
	a)	Eightfold – Path of Yoga System -Yama, Niyama, Asana, Pranayama, Pratyahara, Dharana, Dhyana, Samathi.
	b)	Kinds of Samadhi Samprajnata and Asamprajanta samathi (Sabeeja and Nirbeeja samathi)
7)		Klesas and Kaivalya :
	a)	Klesas- Avidya, Asmita, Raga Dvesa, Abhinivesa
	b)	Kaivalya (Liberation)
8)		Isvara :
	a)	Yoga and Isvara- Nature, Importance and proofs for the existence Isvara.
	b)	Importance of Yoga Philosophy in the modern word

मराठी रूपांतर
 एम.ए. भाग- 1
 सांख्य – योग दर्शन पेपर- 4 (अ)

विभाग पहिला
 “सांख्य दर्शन”

1)	सांख्य दर्शन – प्रास्तविक
अ)	सांख्य तत्त्वज्ञान स्वरूप
ब)	सांख्य- योग तत्त्वज्ञानातील संबंध
क)	दुःखाचे स्वरूप, दुःखाचे तीन प्रकार, दुःख निवारण्याचे मार्ग
2)	प्रकृती
अ)	प्रकृतीचे स्वरूप आणि प्रकृतीच्या अस्तित्वा विषयीचे युक्तिवाद
ब)	कार्यकारण सिद्धांत (सत्कार्यवाद)
क)	प्रकृतीची उत्क्रांती (उत्क्रांतिवाद)
3)	पुरुष
अ)	पुरुषाचे स्वरूप आणि पुरुषाच्या अस्तित्वा विषयीचे युक्तिवाद
ब)	पुरुष बहुत्व
4)	अन्य संकल्पना
अ)	बंध आणि कैवल्य (मोक्ष)
ब)	प्रमाण – स्वरूप व घटक

विभाग दुसरा

	योग दर्शन
5)	योग – प्रास्ताविक
अ)	योग तत्त्वज्ञान स्वरूप
ब)	चित्तवृत्ती, वृत्तीचे प्रकार– प्रमाण, विपर्यय, विकल्प, निद्रा आणि स्मृती
क)	चित्तभूमि– क्षिप्त, मूढ, विक्षिप्त, एकाग्र आणि निरुद्ध
6)	अष्टांगयोग आणि समाधी
अ)	योग–अष्टांगमार्ग यम, नियम, आसन, प्राणायाम, प्रत्याहार, धारणा, ध्यान, समाधी
ब)	समाधीचे प्रकार संप्रज्ञात समाधी (सबीज समाधी) असंप्रज्ञात समाधी (निर्बीज समाधी)
7)	क्लेश आणि कैवल्य
अ)	क्लेश– अविद्या अस्मिता, राग, द्वेष अभिनिवेश
ब)	कैवल्य (मोक्ष)
8)	ईश्वर
अ)	योग आणि ईश्वर– स्वरूप, महत्त्व आणि ईश्वराच्या अस्तित्वाची सिध्दी
ब)	आधुनिक जगातील योग तत्त्वज्ञानाचे महत्त्व

M.A. Part-I (Philosophy)
Samkhya – Yoga Darshana
Paper-IV (a)
Books for Reading

1.	Esther A. Soloman	'The Commentaries of the Samkhya Karita – A Study' Ahmadabad-1974
2.	Pulimbechari Chakravarti	'Origion and Development of Samkhya System of Thought' Calcutta-1950
3.	Anima Senagupta	'Classical Samkhya- A Critical Study' Lucknow- 1969
4.	S. Radhakrishnan	'Indian Philosophy'
5.	Dvivedi M.N. (Tr.)	'Patanjali's Yogasutra' 'Adyar'-1947
6.	Surendranath Dasgupta	'The Study of Patanjali, Calcuatta-1920
7.	Sri Aurobindo	'The Synthesis of Yoga'
8.	Jadunath Sinha	'Outlines of Indian Pholosophy'
9.	श्रीनिवास दीक्षित	भारतीय तत्वज्ञान
10.	डॉ.ग.ना. जोशी	भारतीय तत्वज्ञानाचा बृध्दइतिहास

M.A. Part-I (Philosophy)
Vedant Darshan Paper-IV (B)

Section- I
[Samkara]

1)	Early Vedic Literature :
a)	Samhita, Brahmane, Aranyake, and Upanishadas.
b)	Vedic Deities [Devata]- Monotheism and Polytheism
c)	Nature of Prasthantrayi
2)	The Advaita Vedanta of Samikara :
a)	Nature of ultimate Reality – Brahman as absolute reality
b)	Brahman as Atman (Sat, Citt, Ananda)
c)	Para Brahman and Apra Brahman (Brahman and Isvara)
3)	Illusory character of the world :
a)	Jaganmithya – Badhitattvatha, (बाधितत्वात्) Kshanika (क्षणिक) Dik, Kal and Cause-effect relation (दिक,काल, व कार्यकारण संबंध) Namrupa (नामरूप)
b)	Mayavada, Satatraya Theory, Maya and Avidya.
c)	Theory of Knowledge
4)	Theory of Self :
a)	The nature of Self
b)	Ekatmavada and Anekavada
c)	Samkaras Interpretation of Tat Tvam Asi.

Section- II

[Ramanuja, Madhav and Nimbarka]

5)	Ramanuja : The Philosophy of visistadvaita
a)	Chit, Achit and Isvar
b)	Tat Tvam Asi
c)	Theory of knowledge.
6)	Ramanuja
a)	Nature and Reality of the world
b)	Relation between Isvar, man the world.
c)	Nature of individual Self (Jiva)
7)	The Dvaitavada of Madhav :
a)	Madhava's Critique of Advaita and Visistadvaita
b)	Concept of Bheda- Five kinds of Bheda.
c)	Reality of the world
8)	Dvaitadvaitavada of Nimbarka :
a)	Rejection of Nirguna Brahma and Maya
b)	The Three Tattvas – Brahma, Cit and Achit
c)	Nature of Jiva and Moksa

मराठी रूपांतर
एम.ए. भाग- 1 (तत्वज्ञान)
वेदान्त दर्शन पेपर- 4 (ब)

विभाग पहिला
(शंकराचार्य)

1)	प्राचीन वेदवाऽडमय :
अ)	संहिता, ब्राह्मणे, आरण्यके व उपनिषदे
ब)	वैदिक देवता — एकेश्वरवाद आणि अनेकेश्वरवाद
क)	प्रस्थानत्रयीचे स्वरूप
2)	शंकराचार्यांचा अद्वैत वेदान्त :
अ)	अंतिम सत्याचे स्वरूप — ब्रह्म हेच एकमेव सत्य
ब)	ब्रह्म हाच आत्मा (सत्, चित्, आनंद)
क)	परब्रह्म आणि अपरब्रह्म (ब्रह्म आणि ईश्वर)
3)	जगताचे भासमान सिध्दांताचे स्वरूप :
अ)	जगन्मिया —बाधितत्वात, क्षणिक, दिक्—काल व कार्य—कारण संबंध, नामरूप, जडत्वात
ब)	मायावाद, सत्तात्रयसिध्दांत, माया आणि अविद्या
क)	ज्ञानमीमांसा
4)	जीव सिध्दांत
अ)	जीवाचे स्वरूप
ब)	एकात्मवाद आणि अनेकवाद
क)	तत् त्वम असि — शंकराचार्य

विभाग दुसरा
(रामानुज, मध्वाचार्य, निंबार्क)

5)	रामानुजार्याचे विशिष्टाद्वैत मत
अ)	चित् अचित् आणि ईश्वर
ब)	तत् त्वम असि
क)	ज्ञानमिमांसा
6)	रामानुज—
अ)	जगताचे स्वरूप आणि सत्यत्व
ब)	ईश्वर, मनुष्य आणि जगत यांच्यातील संबंध
क)	जीवाचे स्वरूप
7)	मध्वाचार्यांचा द्वैतवाद :
अ)	अद्वैत आणि विशिष्टाद्वैत यावरील मध्वाचार्यांची टीका.
ब)	भेदाची संकल्पना – भेदाचे पाच प्रकार
क)	जगताचे सत्यत्व
8)	निंबार्कांचे द्वैताद्वैतवाद :
अ)	निर्गुण ब्रह्म आणि माया यावर केलेली टीका.
ब)	ब्रह्म, चित् आणि अचित् – तीन तत्वे
क)	जीव आणि मोक्षाचे स्वरूप

M.A. Part-I (Philosophy)
Vedanta Darshana
Paper-IV (b)
Books for Reading

1.	T.M.P. Mahadevan	'The Philosophy of Advaita' Madras-1957
2.	M.V.K. Ayer	'Philosophy of Advaita' Asia/Allied Publication
3.	P.N. Srinavasachari	'Philosophy of Visistavada' Adyar Library, Madras.
4.	Dr.S.N.Das Gupta	'A History of Indian Philosophy'
5.	Dr. Anima Sengupta	'A Critical Study of Ramanjua's Philosophy' Motilal Banarasidas
6.	S.M. Srinavasachari	'Advaita and Vivartavada' Delhi-1976
7.	T.P. Ramchandra	'Dvaita Vedanta'
8.	B N.K. Sharma	'Philosophy of Madhavacarya' Bhartiya Vidya Bhavan
9.	Swami Taspasyananda	'Bhakti School of Vedanta' Madras-1990
10.	M.C. Parekh	'Sri Vallabhacarya Life, Teaching and Movement – A Religion of Grace'
11.	Mrudula L Mafatia	'The Philosophy of Vallabhacarya' Delhi-1967
12.	R.G. Bhandarkar	'Vaishnavism, Saivism and minor Religious System Varanasi 1965
13.	K.C. Bhattacharya	'Studies in Vedanism'
14.	श्रीनिवास दीक्षित	भारतीय तत्त्वज्ञान
15.	डॉ.ग.ना. जोशी	भारतीय तत्त्वज्ञानाचा बृद्धइतिहास

Equivalence of M.A.-I and M.A.-II Philosophy (special)

Sr. No.	M.A.-I Old	Sr. No.	M.A.-I New
1	Epistemology (Indian western) Paper-I	1	Epistemology and Metaphysics (Indian) Paper-I
2	Contemporary Moral philosophy Paper-II	2	Moral philosophy Paper- II
3	Indian Logic Paper- III (C)	3	Basic concepts in political philosophy Paper- III – A
			OR
			Modern Indian Philosophers – Paper III – B
4	Samkhya – Yoga Paper – IV (C)	4	Samikhya Yoga Darshan Paper IV – A
			OR
			Veadnta Darshan Paper IV - B

Sr. No.	M.A.-II Old	Sr. No.	M.A.-II New
1	Metaphysics – Indian and western Paper- V	1	Epistemology and metaphysics (Western) Paper – V
2	Analytical philosophy Phenomenology and existentialism Paper- VI	2	Recent western philosophy Paper- VI
3	Applied Ethics Paper VII- A	3	Applied Ethics Paper- VII
			OR
			Logic and Research Methodology Paper- VII
4	Jainism Paper VIII - B	4	Jainism and Buddhism Paper VIII
			OR
			Symbolic Logic Paper- VIII